

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 6 frt - kr.
Fél évre 3 frt - kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotában

Szerkesztőség:

Kossuth-utca Vojnich-palotában

Nyitvatartás soronként 20 krajczár

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Főmunkatárs:

Dr. RÉVÉSZ ERNŐ

Kard és toll.

Egy anyának gyermekei ök. Ugy hívják ezt az anyát: bátorság.

A két testvér egymáshoz hű maradt, megvédelmezik egymást. Nincs is más pártfogójuk és nem is kell.

A szabad sajtó jogot adott a tollnak, hogy írjon, de egy utlevelet is adott testvérének, amelyre az volt írva: „menj félelem nélkül utadon, de mindig az igazság ösvényén maradj! Ha az igazság érdekében bűnhődni is kellene, ne törődj vele, mellé adom a bátorságot, amely csak akkor fog elhagyni, ha nem irsz igazat“.

Es mégis a szabadsajtó nagy ünnept megelőző évben kellett végig szemlélünk, hogy milyen furfangos módon akarták leplezve behozni a cenzurát azzal, hogy a sajtótörvényt gyökerestül kiforgatni akarták.

Csak a kard dühöngését hagyták szabadon; vagdalódnai szabad koponyát, oldalbordát és éppen azt a testrészt, amelyet véletlenül sikerül megcsonkítani.

A párbaj kodex a legnevetesegebb módon belefurakodott a Csemegi kodexbe. A legrosszabb esetben is egy kis államfogház, ez az egész sanktio amely a viadorokat fenyegeti.

Mig a toll karczolásáért alaposan fogja megbüntetni az író — nem az esküdtszék, hanem az utasításokat szem előtt tartó igazsági közeg.

Az államérdek tehát azzal nem sokat törődik, hogy az igazság megírásáért akár a vágóhidra vigyenek — mig a párbaj mánia szabad és engedélyezett, és mért ne volna az. — amikor az egyesek épkézlába privát dolog és nem államérdek.

Tegnap Zomborból vettünk egy ilyen hirt, azelőtt Losonczirol és a holnap nap sem lesz talán üres, és már szenzáció sem lesz, ha olvassuk, hogy ma megint elvágta 2 koponyát és 8 oldalbordát.

A bátorság két gyermekének mostohája van csak. A bátorság helyébe az állam száraz dajkája lé. ett. A kardnak szabad utat ad, a tollat pedig megleczteti.

Sajtópör lapunk ellen.

„A leletpiócza.“

A tegnapi nap folyamán szerkesztőségünknek a következő végzés kézbesített:

4552 sz. B. 1898. Panasz bejelentése a szegedi kir. ügyészség mint sajtóügyi vádhatóságnak a Szabadkán megjelenő Bácskai Hirlap ellen.

Végzés.

A szegedi kir. ügyészség mint sajtóügyi vádhatóság által beadott följelentés alapján melyben vádat emel a Szabadkán megjelenő »Bácskai Hirlap« 1897. évi december hó 5-én kiadott 37-ik számában »A lelet piócza törvényszékünkkel« felirással és aláírás nélkül, továbbá ugyanazon hirlapnak az 1897. évi december 6-án kiadott 38-ik számában »Felhívás a szabadkai ügyvéd urakhoz« felirással és aláírás nélkül közzétett hirlapi cikkek miatt, mivel abban Weincz Pál szabadkai kir. tszéki irodatiszt személye ellen s btkv. 258. és 259. §-aiba ütköző és a 262. §. szerint minősülő nyilvános rágalmazás vétségét látja főnforogni és annak megtorlását szorgalmazza, a bevádolt hirlapi cikkek miatt a sajtóügyi vizsgálatot elrendelem.

Ennek következtében fölhivom Dr. Csillag

TÁRCZA.

1848, hadak utja.

(Verő György darabja.)

Nagy, fényes idők emléke e darab, mely egész Magyarország majd minden szinpadán előadott mártius idusának emlékére, mindenütt lelkesedést szülve és tetszést aratva.

Nem csoda, ha a közönség szívesen üdvözölte e darabot, hisz az maga, hogy hazafias dicső korra emlékeztet vissza, már rokonszenyessé teszi, de amellet Verő új darabjának drámai értéke is van, ugy cselekményére mint szerkezetére és feldolgozására nézve. Az a művészet, mellyel a darab szép és érdekes cselekménye a hazafias, nemzeti emlékekkel és érzésekkel összeolvasztott, még a laikus néző előtt is feltűnik és hatást kelt.

A darab tulajdonképeni cselekménye, meséje ez:

Ketten versenyeznek egy szép székely leány szerelméért, a leány választotta az Erdélybe eljutott lelkesítő hírekre fegyverbe állítja a székelységet és hadba vonul a magyar haza védelmére. A másik, az eltasztott főrekszik tönkretenni ezek irigyelt boldogságát s midőn vetélytársa kitűzi a háromszínű lobogót, ő az ellenség katonájává lesz. A vetélytársak többször találkoznak, a derék érzelmű, jellemes férfi, a szép székely leánynak férje számta-

lanszor érezteti ellenfelével nemeslelkűségét, miáltal egy időre pártjukhoz is téríti, de a jellemtelen embert az irigysége ismét elűzi onnan, mert ott amannak dicsőségét láthatná. Az idők kereké azonban fordult egyet. A reakció köszöntött be, a szép székely menyecske vörösré sirta szemét a férje után, mig emez haláira keresi ellenfelét, hogy megölösse s így a szép asszony az övé lehessen. A menyecske azonban törbe csalja. Találkára hívja, hol az elrejtett férj kiugrik rejtekéből és ellenségét megöli s aztán menekül. Az asszony, hogy férjét az üldözéstől megmentse magára akarja vállalni a gyilkosságot, de ekkor lép közbe a Mihók, egy szegény ügyefogyott nyomorék gyerek, ki áthatva a hazafias tüztől a magyar seregnek őrvás szolgálatot tett és ő vállalja magára a gyilkosságot, megmentve így gazdáit és jóltevőit.

Ezen az egyszerű, de szép és megható mesén azonban még néhány cselekmény vonul végig. Bele van szöve egy fiatal pár boldog összekerülése, kik közül a leány követi jegyesét katonaruhában a harciba, bele van szöve a piskii csata, Petőfi halála és a budapesti 1848-iki mártius 15-ike. Remek képek, csoportozatok, énekek fokozzák a darab látványosságát, melyet preczizitással keresz túlvitt cselekménye kiemel az u. n. látványos darabok közönséges sorából.

Legszébb alakja az egész szindarabnak Mihók. A szegény, mindenkitől kinevetett nyomorék szintén érzi magában fölgyni a szent hazaszeretet lángját, amennyire csak telik tőle, — talán még annál is jobban fárad, munkál a magyar sereg érdekében és nagyon jó szolgálatokat teljesít. Lelkes, igaz szívű. Végre azután feláldozza magát gazdájáért, kapitányáért, kinek ezredében volt s elvállalja a bűnt és a büntetést, a halált érte. Jutalma az, hogy a kétszínű földesur hazafias, lelkes leánya megcsókolja homlokát s Mihók megdicsőült arczzal megá a halálba, homlokán avval a csókkal!

Hatalmas jellem a Mihók. De a szerző a valóságot festé benne! Ép ugy, midőn Verő a lelkesedést vázolja, mely a hazafias ügyeket kísérte, — itt sem tuloz. Leírja a szegény földhöz ragadt pórt, ki utolsó emléket, utolsó értékét adja jó szívvel a haza oltárára, leírja az anyát ki bátorítja, küldi fiát a harciba a hazáért, leírja a hitvest, a szeretőt, ki követi kedvesét, szerettét a harciba. Elénk mutatja a papot, ki feszület helyett a kardot ragadja meg, mutatja a lelkesedést mely tiszteres erő ellen győz, mutatja az idegenek részvételt, rokonszenvét Bem tábornok alakjában, mely az egész darab egyik legsikerültebb jelleme.

A darab épugy a fővárosba mint nálunk is nagyszerű sikert aratott. L.

Károly urat mint a „Bácskai Hírlap” című hírlap felelős szerkesztőjét, mint a ki ellen a vizsgálat első sorban irányul, hogy a beadott s ímént szerzetesen meghatározott hírlapi cikkek szerzőjének, — ha pedig ezt nem tudná, beküldőjének nevét és lakását hivatalomba (Szegeden Marstér büntető törvényszék épülete, földszint 5. számú ajtó) **legfeljebb 8 nap** alatt írásban bejelenteni és egyidejűleg a bevádolt hírlapi cikkek eredeti kéziratát is hozzám egyidejűleg beküldeni elne mulassza.

Erről a feljelentő szegedi kir. ügyészséget mint sajtóügyi közvádlót és Dr. Csillag Károly urat végzésileg értesítem. Szegeden, 1898. március hó 15.

Hubacsok Pál.

a szegedi kerület királyi sajtóügyi vizsgálóbírója.

Felelős szerkesztőnk Dr. Csillag Károly a cikk írójaként önmagát nevezte meg és ő vállalta el a felelőséget.

A szegedi kir. ügyészség megindította az eljárást oly ember ügyében, kire az ügyvédi kamara kimondotta, hogy a **zsebrák, vérszopó piócza** elnevezés reá méltán alkalmazható és kinek eljárására kimondotta, hogy tette **csupán a legpiszkosabb kapzsiság oka**

Hogy inkriminált cikkeinket az esetleges feledésből újra megifjitsuk, itt közöljük azokat:

A lelet-piócza törvényszékünkél.

A szabadkai ügyvédi kar testén már hosszú idő óta egy piócza élőszködik és ezt a pióczát magáról leráznia nem tudja, dacára annak, hogy ez a piócza már annyi idő óta a helyb. törvényszék polgári irattárában mint irattárnok alaposan tele szívhatta magát, dacára annak, hogy napról napra jobban és jobban érzi ennek a csápjait, amelyeket minden szemérem érzet nélkül ennek az ügyvédi karnak a testébe bocsát.

Tettek már lépéseket is, hogy ezt a türehetetlen valakit magukról lerázzák — de hasztalan, mert még mindig ott ül a hivatalában és veszi fel a leleteket örült ambícióval legelső sorban azért, hogy saját zsebének hasznot keressen.

Hogy ezt a pióczát a lelethajszatban nem valami különösebb eszme vezérli, nem az állam érdeke. hanem a saját éhessége: élénken illusztrálja az a körülmény, hogy **szabadság idejét** is arra használta fel, hogy beült a hivatalba és **összes idejét a leletbongésztre** használta fel.

Az ügyvédi kar ezen határtalan komizkodás miatt mit tehetett egyebet, mint mérgeződött az ugyszólván naponta érkező leletek miatt, folyton felfolyamodott és **kilószámra** mentek be egyrészt a piócza részéről a lelet felvételek, másrészt **még több kilószámra** ezen alaptalan leletek miatti felfolyamodások.

Ezen felfolyamodások nem épen a leghizelgőbb modorban nyilatkoztak, a lelet-piócza eljárása miatt, úgy hogy a felsőfolyamodásu forum az ügyvédi kamarához áttett többek közt egy beadványt, amelynek legenyhébb kifejezése az volt, hogy: **vérszopó piócza, zsebrák, aki mások nagy nehezen megtakarított filléréin gazdagodni akar stb.**

Egyébiránt hogy a közönség is lássa mennyire adatokra és tényekre alaptjuk állításainkat csak egy esetet adunk itt elő.

Egy helybeli ügyvéd 9954/96 szám alatt egy alaptalanul felvett lelet ellen, amely bizonyára nem volt első melyet annak a piócának köszönhet, felfolyamodásában többek között a következő kitételeket használta **„csupán a legpiszkosabb kapzsiság oka és belső rugója ezen fizetési meghagyás kibocsátásának”** — majd pedig a következő kitétel áll ezen beadványban **„a lelet felvevő azt gondolja, hogy az ügyvédnek nincs jobb dolga mint arczállan eljárást folytonos felebbezésekkel üldözni, hogy így a már biztosan hitt konczból elessék; valóságos harcrot folytat és merényletet követ el ezen zsebrák és vérpiócza a tisztességes polgárok nagy nehezen megtakarított fillérei ellen”**

Ezen kitételek miatt a pénzügyigazgatóság amidőn a lelet mint alaptalan leiratot áttette a szabadkai ügyvédi kamarához 52484/V. 897 szám alatt, mert oly sértő kifejezéseket használ a lelet felvevő ellen, melyeket egy hivatalos közeg ellen tűrni nem lehet.

De a szabadkai ügyvédi kamara fegyelmi bírósága mindazon által 842/97 szám alatt az eljárást **beszüntette** és azt a választmány hatás körébe utalta mert «ezek a kitételek csupán az eljáró közeg ellen voltak irányítva, kinek eljárása tényleg törvényellenesnek bizonyult»

Az ügyvédi kamara tehát nyíltan kimondotta, hogy ennek a piócának ezek a kitételek kijárnak.

A kamara ezen végzését dacára hogy a pénzügyigazgatósággal közölve lett **senki meg nem felebbezte.**

Daczára ennek azonban a lelet-pióczának egy csápjá sem görbült meg — és folyton üzi még mindig hitvány mesterségét.

Ad absurdum lehetne vinni azokat az **örült megletezeseket**, amiket ez a piócza véghezvitt. Megletezett mindent a mi a kezébe került. Tudvalevő dolog, hogy törvényszékünkél még évekkel ezelőtt egy bűnös egyén a bélyegeket lenyalta, amiért is a törvény meg is fenytette.

Nagyon természetes hogy a lelet-piócza ezt sem vette figyelembe és évekkel visszafelé terjesztette ki csápjait és a szó szoros értelmében elporosodott aktákat véve elő végezte borzasztó lelet-bongészetét, aminek eredménye az volt, hogy az **adóhivatal nem győzte** iktatni a lelet-piócza leletfelvételeit, a pénzügyigazgatóság pedig nem győzte eléggé elintézni a felfolyamodásokat — az ügyvédeknek pedig minden szabad idejüket arra kellett pocsékolni hogy a lelet-piócza akciója ellen mozgásba hozzák a tollat és sok helyütt ugyszólván egy külön írnot kellett venni, aki egyebet sem tett mint csupán csak felfolyamodott a lelet piócza eljárása ellen.

Ilyen vexálást visz végbe már hosszú idő óta ez a lelet piócza és viszi végbe most is. Ha száraz adatokat kellene felsorolni, hogy milyen örültségeket visz végbe ez a lelet-piócza ahhoz lapunk hasábjai kicsinyek volnának.

Ott ahol a törvény kimondja hogy az ügy kiszabás alá nem esik, ott a lelet-piócza fölvesz leletet, — ügygondnokok ellen — csődügyekben, szegény védelmeknél — vátoóvások első példányainál — egy részüt

— vagy megfordítva felragasztott bélyegnél — perbeszűntetéseknel — a váltó behajtási forgatmányainál — zárgondnoki ügyekben, törvényes halasztásoknál ahol bizonyos esetekben a törvény és gyakorlat a bélyegkötelezettséget világosan állapítja meg: ezen törvényes intézkedések ellenére a lelet-piócza leleteket tud kieszelni.

Kieszel leleteket szárazon és vizen, élőkön és holtakon és ha tőle függene, akkor a természetnek nem volna egy jottája sem, amelyre létező bélyegzőjét rá nem ütné.

És kieszeli ezeket **ezer számmra.**

A lelet piócza nagyon praktikusan spekulál. Ha a lelet fennáll, akkor ő megkapja a jutalékát, ha pedig nem áll fenn és leírják, ezzel sem veszít semmit; ha pedig **és ez a legfőbb spekulációja: az ügyvéd elmulasztja beadni a felfolyamodást,** (ami nagyon gyakori eset) akkor a lelet piócza megkapja az ő jutalékát.

Minden egyes szó, amit itt kiirtunk való tényeknek alapul. Nem is kételkedik abban senki, tudja az ügyvédi kar minden tagja de sajnos nem csak tudja de folytonosan érzi kellemetlenül ennek a lelet — piócának a szemérmelenséggel határos eljárását.

A laikus felekről akik azt hiszik, hogy ennek így szabad és így kell lenni nem csodáljuk hogy nem rezonniroznak, de hogy az ügyvédi kar meddig tűri ezt a pióczát a testén — arra kíváncsiak vagyunk.

És vajjon megengedhető e a közmorál szempontjából, hogy olyan ember, aki ellen egy ügyvédi kamara ilyen privilégiumot adott, hogy arra mindent lehet rámondani, egy törvényszéki irattárban mint hivatalnok egy percizig is helyet foglaljon?

A második cikk viszont így hangzott:

— **Felhívás a szabadkai ügyvéd urakhoz.** Lapunk legutóbbi számában megirtuk, hogy mennyi abuszt követ el törvényszékünk irattárnoka a jogtalan leletfelvételek terén s hogy ez az ember mennyi idő óta terrorizálja az egész ügyvédi kart azzal, hogy saját zsebének érdekében fejti ki leletezési mániáját. Már eddigel is adatok nagy halmaza fekszik előttünk, de minthogy nemcsak utalni akarunk erre de ezt a nyilvánosság előtt a leghatározottabban igazolni akarjuk, tisztelettel felkerjük a helybeli ügyvéd urakat arra, hogy a kezükben lévő vonatkozó adatokat lapunkhoz beküldeni sziveskedjenek. Ezzel a nagy adathalmazzal azt szándékoljuk elérni, hogy kimutassuk, miszerint azt az embert hivatalánál hagyni nem lehet. Esetről esetre fogjuk ezeket az adatokat közölni. Nemcsak az ügyvédi karnak de a saját hivatalnok társainak is átka ez az ember, aki a szó szoros értelmében utazik a másik becsületet ember fillérére. Mihelyt adathalmazunk csak valamennyire rendezve lesz, megnyitjuk az erre vonatkozó állandó rovatot.

A törvényszék elnöke akkoriban megindította a vizsgálatot, habár Weincz Pál urat el is lehetett volna csapni **piszkos és szemtelen** üzelméiert.

Nem akarjuk azt vélni, hogy az illetékes körök azt hitték, hogy az egész szabadkai ügyvédi kar, az egész beavatott közönség hazudik, csak Weincz ur száva szentírás. Lehet, hogy az

illetékes faktorok még több tényre vártak.

De hát kell-e még több?

Hiszen mi nem mendemondákra, nem találgatásra, de tényekre építünk. Nem hoztuk elő azt, amit beavatottak rebesgettek, de amire bizonyítékunk elegendő nem volt, hogy tudni illik **még más is működött itt** közre, hogy a szegény ember verejtekkel szerzett filléreit **kicsikarják** a zsebéből. Weincz ur így csak avval menthetné **aljas és szégyenteljes üzelmeit, hogy nem egyedül osztozott a koncon.**

De habár az a vélemény van elterjedve, hogy a vizsgálat ilyen **büntársaság** létezését is ki fogja deríteni, még sem említettünk akkor ezekről semmit. Mi tényeket vetettünk elő, tényeket, melyek fénye bevilágítva **a sötétben bujkálni szokott gázságokat, lerántja a leplet a pizsokról, mely a tiszteletreméltó falak zugaiban is meghuzassa magát.**

Hát manapság, midőn az ügyvédi kar tekintélye ugys mindinkább csökken s midőn a napisajtó is az ügyvédség tekintélyének rohamos hanyatlásával foglalkozik s mikor a legutolsó mesterséggé fajul az ügyvédi ténykedés, — akkor még az erkölcsi sülyedéshez egy ilyen ember akarja az ügyvédi kar anyagi viszonyait is aláásni megtámadni vagyonában, munkájának gyümölcsében, amidőn leletek utján keres oly ügyekben anyagi hasznot, hol annak helye nincsen.

Hát védeni kell az olyan embert a jogos felháborodás támadó szava ellen? Nem védeni, de elcsapni, kidobni kell az ilyen **fekélyt, mely megmetyelezi a tisztes környezet levegőjét.**

Hát az egész szabadkai ügyvédi kar és közönség hazug, csak Weincz ur a jellem?

Hát a kézzelfogható bizonyítékok erejét megdönti egy valótlan, akadozó tagadás?

Hát féljünk kimondani azt, a miben igazunk van?

Hát féljünk felsorolni a többi adatot Weincz ur ellen, ha a sajtóvétség fenforgását látják az illetékes körök de mi tudjuk hogy igazságunk van?

Nem félünk az ítélettől, mert az igazságos lesz s minékünk ad igazat s végre le hull a lepel Weincz ur **ocs-mány manipulációiról** és a szabadkai ügyvédi kar és a közönség megszabadul **szipolyozó pióczájától.**

Sz.

ünnepi beszéd.

Tartotta dr. Reisner Lajos iparhatósági biztos a szabadkai ált. ipartestület által márczius 14-én megtartott ünnepélyen.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!
Az ipartestület tisztelt elöljáróságának megbízásából csekély személyemnek jutott a reám nézve föltöte nagy megtiszteltetést jelentő szerencse, hogy e díszes gyülekezet előtt az 1848 évi márczius 15-iki eseményeket ismerhessem. Csekély az én tehetségem, gyarló az én ékesszólásom ahhoz, hogy oly nevezetes, hatásában és következményeiben oly messzeható, a magyar nemzet millióinak három évszázadon át elfojtott szabadság-szeretetéből fakadó eseményeket megfelelőleg méltahassam.

Hogy ennek daczára mégis vállalkoztam arra, hogy az 1848-iki márcziusi eseményeket azok nagy arányú fontosságához és magasztosságához képest elenyészőben csekély tehetségemmel méltassam, annak csupán és egyedül csak az az oka, mert tudva tudom, hogy az önök szívében élénken él a hazafiság tiszta tüze, tudva tudom azt, hogy a márczius 15-iki események, azok magasztos és fenkölt volta, azoknak fontos és még ma is élénken érzett hatása — annyira ismert önök előtt, hogy szavaim az önök szívében, hazafiságtól dobogó lelkükben, már rég óta előkészített talajra találnak és az én feladatom nem lehet más, mint csak az, hogy szavakat adjak annak, amit önök éreznek, kifejezésre juttassam azt, amit önök és önökkel minden magyar hazafi és honleány érez és gondol.

Örök Isten! ki a rokon és barát nélküli magyar nemzetet a Kárpátok aranydus bércei alá — Pannónia kincses négy folyójának ölébe vezetve, letelepítéd!

Szüz anyánk! Isten anyja! hazánk buzgó patronusa! ki szent Istvánt, első bölcs királyunkat, honunk védszentjét a szent fiad alapította hitbe vezérelve, a barbárnak tartott magyar népet a felvilágosultság fényes birodalmába bevezetted s a cultur nemzetek közé avattad!

Magyarok Isten! ki egy évezreden át anynyi balsor, anynyi viszály között, oltalmadba véve az árva magyar népet, kifogyhadan kegyelmed mindenható erejével lehetővé tetted, hogy az annyiszor az örvény szélére állított magyar faj elérte ismét a hegytetőt és az egész világ közcsodálatára, fényes történelmi mulja emlékeinek, culturális haladottsága jeleinek, alkotmányos szabadsága intézményeinek felmutatásával fényesen, dicsőn, önértzetesen megünnepelhette tennállásának ezer éves ünnepét! — gyujtsd meg emlékezetem szövétnekét, hogy a multnak 50 év óta boruló, sötét, sokszor és soká gyászos fátyolán átláthassak; adjatok lángszavakat ajkaimra, hogy az 50 év előtti mult eseményeit méltóan vagy legalább ugyméltahassam, amint azok fenkölt, magasztos, örökre dicső voltát mi mindannyian s velünk minden magyar érzi.

Évszázadok multak e század közepéig, hogy a magyar nemzet nem élvezte alkotmányos szabadságát.

Ha felkelt a nemzet alkotmányos szabadsága védelmére, idegen népek reá uszított légiói levették, nagyjait számkivetésbe ülték, vagy vérpadra, börtönbe hurcozták.

És mig előbb a magyar védbástyául szolgált a nyugoti népeknek és mig előbb keresztül gázolt rajta mongol és tatár s a török

évszázadokon át rabigában tartotta a magyart, akkor a mikor világtörténelmi hősiességgel, példátlanul álló kitartással, de megküzdött az egész Európát közvetlenül fenyegető veszéllyel, akkor a mikor alkotmányos szabadságát élvezni kezdte volna, akkor a hálátlan nyugot felől megindult az áramlat arra, hogy ez a független, alkotmányt élvező nemzet beolvasszassék a német tartományok közé, arra tört a szolgátságban élő, a csuszás-mászás, a felfelé hízogást tökélyre vitt udvaronc had, hogy a magyar nép zűvéből a szabadság szeretetét kioltsa, hogy függetlenségre való törekvéseinek utját vágja.

És hiába volt az igaz hazafiak minden törekvése ez áramlat ellen, hiába hivatkozott a nemzet évszázados küzdelmeire, hogy ő volt őr a kereszténységnek, védbástyája a nyugat civilizációjának; hiába ajánlotta fel életét, hiába ontotta vérét a hét oldalról fenyegetett uralkodó házért, hiába mentette meg a velé egy joggar, azonos uralkodóház kormányzása alatt áló népeket a végpusztulástól, ha elmúlt a veszély, ha nem volt tovább szükség a magyar nép védő karára, újra felül került a magyar nemzet elnyomását célzó törekvés, — s az elismerés és hála helyett, idegen katonaság által való szemmeltartás, idegen és nem rokonszenves intézményeknek a nemzetre ráocroyálása, a hivataloknak idegenek általi betöltése, idegen népnek a nemzet testébe betelepítése, az országgyűlés egybehívásának mellőzése, a koronázás, a királyi hitlevél kiadásának, a királyi eskü letételének elmulasztása, az alkotmány felüggesztése, elnyomtatás kelletén tul vett censura, az igaz hazafiaknak vérpadra, börtönbe hurcozása; a hazafias nyilt szónak, a hazafias nyilt tettnek a camarillától való üldözése ez lett a vitézi szolgálatokért jutalma a magyaroknak!

Hogy csak egynehány közelebbi eset emeljek ki a sok közül!

Martinovics és a magyar jakobinusok kivégeztettek vagy elbujdosnak, a szabad szóért Weselényi Miklós perbe fogva, számkivetve, halálra üldözve lett; Lovassy László és Kosuth Lajos börtönt szenvedtek volt, Táncsics Mihály fogságban ült.

Ily viszonyok közt talála az 1848. év márczius hava a magyar nemzetet.

A szabadság fuallata azonban állengett egész Európán. Trónok inogtak, trónok omlottak össze, a népszabadság, az alkotmányosság hajuala derengett minden felé!

Felvirradt imádoit édes hazánk fölött az 1848-ik év márczius 15-ike!

Mi történt márczius 15-én?

A nemzet ifjusága, a kik azonban a hazafiság óriásai voltak, kezébe ragadta a vezetés szerepét és lefoglalván a Landerer és Heckenast féle nyomdát, kinyomatta a censura alá nem bocsájtott »nemzeti dalt« a »Talpra magyart« és a történelmi nevezetességű 12 pontot, mely röpiratban az volt megírva, hogy mit kíván a magyar nemzet? legyen — úgymond, béke, szabadság és egyetértés.

1. Kivánjuk a sajtó szabadságát, censura eltörlését;
2. felelős miniszteriumot Budapesten,
3. évenkinti országgyűlést Pesten,
4. törvény előtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben,
5. nemzeti őrsereg,
6. közös teherviselés,
7. urbéri viszonyok megszüntetése,
8. esküdtszék, képviselet, egyenlőség alapján,
9. nemzeti bank,

10. a katonaság esküdjék meg az alkotmányra; magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

11. a politikai status foglyok szabadon bocsáttassanak.

12. unió Erdélyvel.

Végül: Egyenlőség, szabadság, testvériség!

Petőfi Sándor elszavalta a „Talpra magyart” s a nép ezrei a költővel együtt az isten színe előtt, a szabad ég alatt letették a szent fogadalmat: „esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

Ezen események voltak a gyújtó szikra, mely a minden honfi keblében forrongó szabadság-vágy tüzét lángra lobbantotta s ez a láng futó tűzként terjedt el Kárpátoktól Adriáig.

Egy szív, egy lélek lett a nemzet millióiból. Egy vágy dagasztott minden keblet: a Szabadság! Egy érzés uralkodott minden szíven: a Testvériség! Egy volt törekvése minden honfinak: az Egyenlőség!

A sajtó szabadságát a nép proclamálta, utóbb a censura, király szentesítette törvény által örökre megszüntetve lett.

Az Isten legszebb adománya — a gondolat közléseért, katonai rabságban sinlő Tancsics Mihályt a hatalom, a nép kívánatára szabadon bocsátotta s a lelkesült nép ezrei ujjongva kísérték a szabad szó martyrját budai tömlőczéből pesti ünnepeltetéséhez.

Öröm tüzek gyultak minden felé, ünnepi dísz tőlött a főváros, mint egy villanásra érezte mindenki, hogy:

„Szabadok vagyunk!

Testvérek vagyunk!

Egyenlők vagyunk!

Az ifjak és a főváros lelkesedése, szabadság vágya áthatott a tróntól a kunyhóig mindenkit s a szabadsajtó által felvilágosult nemzet rövid idő alatt oly üdvös átalakuláson ment át, mint azelőtt századok óta nem, sem az azóta lefolyt évtizedeken át nem.

Betetözte a nemzet alkotmányát a független felelős magyar ministerium creálásával, felszabadította a földet, biztosítván az ahhoz való tulajdonjog szentségét, eltörölte az úrbért, robotot, dézsmát, papi tizedet, ősiséget, megszüntette a földesuri hatóságot, eltörölte a némes előjogokat és felszabadítván a jobbágyokat, nem a nemességet törölte el, de kimondván a haza minden fiának jogegyenlőségét és a köztelherviselést, a jobbágyot a neméhez, a szellért az urhoz felemelte, kimondta Erdélyvel való unióját; a népképviselést az országgyűlésen; a választási egyenjogositást s ezzel a nemzet minden fiát testvérré tette. Felállította a nemzetőrséget s ez által a felfegyverzett nemzetet állítván fel az udvar eszközével a rendes sereggel szemben biztosította alkotmányát, függetlenségét.

Es ezen átalakulás megtörtént forradalom és vér nélkül, törvényes uton, a nemzet és királya egyetértésével, a nemzet által hozott, a király részéről szentesített törvények által — és e törvények által belépett hazánk a modern nemzeti alapon szervezkedő államok sorába.

Es ezen törvényeket meghozta a nemzet, alig 3 hét alatt — márczius 18-tól április 6-ig — három hét alatt pótolván jogtejlésben, alkotmányos berendezkedésben, a szabadság és függetlenség megszilárdításában, három évszázad mulasztását!

Itt vetem fel a kérdést: hogy ha a magyar nemzet szabadságát, függetlenségét, törvényes uton, alkotmányos uton hozott s szentesített

törvényei által vívta ki, mégis miért nem tud népszerűvé válni a törekvés, hogy a nemzet újjászületésének évfordulóját ne márczius 15-én hanem április 11-ikén, a törvények szentesítése napján ünnepelje a nemzet? Azért, mert a magyar szabadságnak márczius 15-ike a születése napja, április 11-ikén annak csak a keresztelője volt!

A magyar felszabadulásának oka a közérzet volt, a hozott törvények csak ezen közérzetnek voltak következményei.

De meg azért is, mert a törvények élete nem örökkön tartó — azok keletkezésének oka a fenforogó körülmények, és viszonyok szülte szükség. Sok törvény fölött, a mely meghozatalakor szükséges, üdvös volt, ma már csak mosolyogni tudunk, a törvényt félreagyarázni, végrehajtását felfüggeszteni, elnyomni a törvényt megváltoztatni, hatályon kívül helyezni lehet.

Az 1848 évi törvények sorsamegyekben pedig a magyar nemzet szabadsága, függetlensége, öntudata lett letéve — gyászos tanubizonyosága annak, hogy a törvény csak muló, gyarló emberi alkotás!

Hisz tudva levő dolog, hogy alig száradtak meg az 1848-iki törvények írott betűi, már is lábbal tiporva, felfüggesztve, sutba dobva lettek s a nemzetnek kardot kellett rántani — hogy törvényileg szentesített jogait megvédelmezze.

Végig kellett küzdeni dicsőségteljes szabadságharczát — talpra kellett állani öregnek és gyermek ifjunak! És omlott a honfivér patakzámra! Elhullottak legjobbjaink! s miért? jólétért? híreért? avagy dicsőségért? oh nem! — a szentesített törvények védelméért: csatájok a védelmezett népjog csatája volt, melyet szent jog, szent kötés ellen zsarnok tiport.

Es habár az 1848 évi márcziusi törvények formailag fenállottak, — a szabadságharcz leveretése után még szomorubb sors jutott majdnem két évtizeden át osztályrészüln a magyarnak!

Márczius 15-én született, április 11-én megkeresztelt magyar szabadság 1849. október 6-án megfeszítettet és hivi két évtizeden át szenvedték a vérkeresztésget.

Legjobbjai kivégezve, száműzve, börtönbe hurcolva, idegen földön, idegen legiókba beosztva lettek, — a sajtó szabadsága papíron volt csak meg, — a szabadszóért üldözés járt ki — még csak siratnia sem volt szabad a nemzetnek röpké álomként eltűnt, rövid ideig tartott boldogságát!

S habár évtizedek után ugyan visszaállítottak is a 48-as törvények, a nemzet nem felkesülhet azon törvények szentesítésének napjáért, a melyeket oly rövid idő után csúfá tett a hatalom.

De a nemzet szabadságvágya, függetlenségre törekvése folyton égő láng volt, alkotmányáról a magyar le nem mondott soha, a honszerelem mindig, minden időben élettelje volt a magyarnak és mert ezen nemes érzelmek 1848-ik év márczius 15-én minden magyar honfi és honleány kebelében kifejezésre jutottak és mert ezen nemes érzelmek megnyilatkozásának lett következménye a magyar nemzet újjászületése és mert a nemzet az azóta lefolyt félszázad alatt hű maradt lángra kapott érzelmeihez — ezért lett márczius 15-ike ünnepnapja a magyarnak s ünnepelni fogja ezt a napot a mig csak

Él magyar! Áll Buda!

Él magyar! Áll Buda még,

S a mult csak példa legyen most! — mondja a költő.

Mi is — melyen tisztelt ünneplő közönség — vessünk fátyolt a multak fájo emlékeire s a multat példakép állítva lelki szemünk elé, vonjuk le azokból következtetésünket.

Az 1848. évi márcziusi események hatása folytán hozott törvényeink a kiegyezés által újra érvényre emeltetvén, alkotmányunk visszaállítván, a magyar szent koronával megkoronázott apostoli király alkotmányos és bölcs uralkodása mellett, a béke, a nyugalom áldásait élvezzük, nem bánt küllelenség és nem kell egyik kézben karddal védekeznünk, hogy a másikkal a haza üdvén dolgozhassunk, nem dúl hazánkban átkos pártviszály, mely külön választaná a nemzetet csak egységesen érvényesülhető tagjait.

Ha végig tekintünk a legutóbbi 50 éven, lehetetlen nem látunk azon óriási haladást, melyet hazánk az alatt tett.

Századok mulasztását pótolta a nemzet egy fél évszázad alatt s ezredéves kiállításunk igazolta, hogy Magyarország kulturális fejlődésben nyomába lépett nyugot Europa népének.

Es bár fejlődésünk még nagy fenn kívánni valót, mégis büszkén és önértettel tekintünk vissza eddigi haladásunkra s büszkén mondhatjuk magunkat a külföld előtt magyarnak.

Nem szándékozom hosszasan feltárni mindazon kulturális mezőket, a melyeken fejlődésünk kétségbevonhatlanul hatalmas arányai szembeötlők s csak utalok arra, hogy mióta a magyar visszavivta alkotmányos szabadságát, a népnevelés elhanyagolt ügyét felkarolta, a közműveltség színvonalát magasra emelte, jogszolgáltatásába rendszert hozott be és a jogegység érvényesítését minden lehető eszközzel előmozdította, behálózta az országot vasutakkal, megnyitotta ezáltal a bel és külkereskedelem csatornáit; a földművelés, állattenyésztés intenzívebbé tételére számos eszközt és módot teremtett és felhasznál; az irodalom és művészet felvirágozott, a tudományos kiképzés e haza határain belül is lehetővé lett, a sajtó, hírlapírás szinte hihetetlen felkarolásban lett részesítve; az egyesült Budapest fő és székvárossá s immár világvárossá fejlődött; a vidéken számos metropolis lett a kereskedelem és ipar hatalmas tényezőjévé; a kézmű és gyár-ipar, a kereskedelem alig remélt örvendetes fejlődésnek indult.

Ha visszatekintünk hazánkknak 1848 előtti iparára, látjuk hogy az akkor nem is gyermek korát, de épen csecsemőkorát élte. — A kézműves legfejlebb a helyi szükségzet kieligésére dolgozhatott; a haladásnak, a fejlődésnek még csak halvány reménye nélkül.

Gyáriparunkat mindössze néhány malom képviselte.

Ma — 50 év után — iparunk fejlett, gyáraink nem csak kiállják az összehasonlítást a külfölddel, de igen sok ipari és gyári készítményeink egyenesen kihívják a versenyt szemben a külföld hasonló készítményeivel.

Iparos és gyárimunkás osztályunk intelligenciája oly magasan áll, hogy a törvényhozási indítattva érezte magát nem csak arra hogy a czéhrendszert, mint a fejlődésnek, a haladásnak természetellenes gátját megszüntesse, de sőt az ipartestületeket önkormányzati hatóság és jurisdictionalis jogokkal, saját belügyeiknek saját maguk által való elintéztetésére, berendezésére iránti joggal ruházván fel, az iparos osztályt önállóvá tette, ezáltal az iparos osztálynak tekintélyt szerzett s az iparos oly szá-

mot tevő tényezővé lett, hogy az ipartestületeknek, a kereskedelmi és iparkamaráknak az ország közigazgatásában és törvényhozásában ha nem is teljesen aktív, de mint véleményező közegnek, nem megvetendő szerep jutott.

És a mi fő, ami a történelmi visszappillantások közül ki nem maradhat, míg 1848 előtt az ipart külföldről bevándorolt, sokszor hazafiatlan és nemzet ellenes indigénak üzték, míg az előtt nem csak a mű szerek és mestersegek neve, de az iparosnak a lelke értelme is idegen, legtöbbször német volt: addig ma a saját fiaink százezrei folytatják az ipart s üzik azt magyar szellemben, magyar motívumok alapján s az ipartestületek, ipartársulatok, iparos művelődési egyletek, iparosdalyegyesületek egy-egy gyupontjai a hazafiaságnak, fejlesztői, valóságos melegágyai hazánk függetlenségére, önállóságára irányzott minden törekvésnek.

Egy ünnepi beszéd keretébe szorítható vázlatban ezek voltak következményei az 50 év előtti márczius 15-iki eseményeknek, melynek félszázados évfordulóját ünnepeljük ma

Mélyen tisztelt ünnepelő közönség!

Midőn gyönyörrel, lelkünk teljes felbuzdulásával üdvözöljük a szabadság napjának 50 év előtti felköltét, midőn a szabadság glóriával felkelt napjának áldó hatását bölcsönktől sirunkig, perczről perczre élvezzük, állítsuk meg Józsuaként futtában azt a napot, hogy lene áldozzék soha, hogy terjessze áldó sugarát míg csak nem lesz teljesen boldog a magyar!

Legyen a mi lelkünk szent fogadalma, legyen mindennapi imánk Petőfinék, a nép fiának isteni igéje:

Tied vagyok, tied, hazám!

E szív, e lélek;

Kit szeretnék, ha tégedet

Nem szeretném?

Szentegyház keblem belseje,

Oltára képed.

Te állj, s ha kell: a templomot

Eldöntöm érted;

S az összeroskadó kebel

Végső imája:

Áldás a honra, istenem

Áldása rája!

Mélyen tisztelt ünnepelő közönség!

Alkotmányos nemzet vagyunk, védjük és szerettük is minden időben alkotmányunkat.

Alkotmányunk egyik palládiuma a magyar szent korona, s minden magyar szívében él az a hódolat és az az óhaj:

„A legelső magyar ember a király

Érte minden honfi karja készen áll

Lelje népe boldogságán örömét

Hír, szerencse koszoruzza szent fejét!

Édes hazánk, alkotmányunk önzetlen szeretetétől, a szabadság, az egyenlőség, a testvériség legszentebb, legtisztább érzelmeitől áthatva, kiáltuk egyszívről, egy lélekkel

Eljen a haza!

Eljen a király!

Különfélék.

— **Márczius 15. Hodsághon.** A magyar szabadságharc ötvenedik évfordulóját Hodsághon, megyénk német ajku községében méltóan megünnepelték. A „Társaskör” 14-én este a nagyvendéglő helyiségében nőikkel vegyes társas vacsorát rendezett, melyen 80-an vettek részt. Az ünnepi beszédet dr. Szabó József kir. közjegyző mondta. A fellelkese-

deit közönség ezután tánczra kerekedett és csak a hajnali órákban oszlott szét: A nagy napon a község zászlódszert öltött. 9 órakor a templomban, mely zsufolásig megtelt ünnepelő közönséggel, Fuchs József plébános magyar énekes nagy misét szolgáltatót és magyar nyelven lendületes és hazafias szent beszédet mondott. Déiben a kaszinó helyiségében, mely ez alkalomra nemzeti zászlókkal és régi 48-as kardokkal volt felszívva, 120 terítékű díszbe rendeztetett, melyre a hodsági járáshoz tartozó községekben még élő tíz 48-as agghonvéd is meghívott és megvendégeltetett. Dr. Mártonfy Dezső ügyvéd magyar, Leszmeiszter Antal tanító pedig német nyelven nagyszabású beszédben ecsetelte a nagy nap jelentőségét és még több lelkes beszédet tartatott. Öröm volt látni a szép számban részt vett közönség, de leginkább a szép számban jelen volt német ajku polgárok lelkesedését, együtt is maradt cigány zene mellett a község nagy része reggelig.

— **Márczius 15-ikének megünnepése Uj-Szivácson.** Levelezőnk írja: Az ujsziváci ev. ref. egyház és iskola márczius 15-ének 50 éves évfordulóját, saját templomában nagyszámú közönség jelenlétében a következő műsorral ünnepelte meg: 1. Isteni tisztelet pont 10 órakor. 2. Poór József ev. ref. lelkész hazafias imája. 3. Szózat, éneklé a vegyes kar. 4. Poór József tisztelendő megnyitó beszéde. 5. Honfidal, éneklé a IV. V. VI. osztályú fi és leánygyermek. 6. Ünnepi beszéd, tartá Kun Géza tanító. 7. Hymnusz, éneklé a vegyes kar. A hazafias jellegű istentisztelet után elhangzottak a vegyes kar tartalomdus akkordjai, melyek az ájtatosságot nagyban emelték s melynek tagjai művészesen mutatták be tehetségüket. Az ujsziváci református egyház feje, Poór József tisztelendő hazafias érzelmeitől áthatott hangon nyitá meg az ünnepélyt. A beszédnek lényeges, kidomborodó része, hogy visszaidézte az ország nagyjainak, Petőfi, Vasváry, Jókai és Kossuthnak a szellemét s kérve kéré az istent, hogy ez a szellem, a mely a Szabadság, Egyenlőség és Testvériséget megalkotta, jőjjön el hozzánk e kis gyülekezetünkhöz és buzdítson minket nagy és kitartó munkára. Erre a IV. V. VI. osztályú fi és leánygyermek (németek) 3 hangon elénekelték a Honfidalt teljes praecizitással. Kisa és Müller tanító uraké a dicsőség. Azután Kun Géza tanító német nyelven tartotta meg az ünnepi beszédet, abban a nap jelentőségét általánosságban ecsetelvén. Végre a Hymnussal, melynek eléneklésevel a vegyes kar remekelt, az ünnepélynek vége lett. A templom zsufolásig megtelt németekkel, ez ismét egy bizonyíték, hogy ők is tudnak lelkesülni márczius 15-én. Sajnálkozásunkat fejezzük ki az iránt, hogy az érdemes előjáróság — néhány tagot kivéve — nem jelentek meg az ünnepélyen.

— **Márczius idusa Kereszturon.** Keresztur, ex a teljesen idegen ajku község is, hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg szabadságunk születésnapjának 50-ik évfordulóját. Reggel 8 órakor hálaadó istentiszteletet tartottak melyen az iskolásgyermek, a „Polgári olvasóegylet” és a „Szt.-Iván ifjúsági egyesület” testületileg vettek részt. A templom zsufolva volt ünnepelő közönséggel. Badovinác Miklós káplán gyújtó hatású beszédet mondott a 48-as idők nagy eseményeiről, a szabadság eszméjének polgári és vallási jelentőségéről. Mise után a tanuló ifjúság énekelte a „Király Hymnust.” A közönség ezután a két egylet által rendezett ünnepélyre gyü-

lekezett. Ez ünnepély műsora a következő volt: 1. Elj őseink hazája, — előadva a „Szt.-Iván egyleti dalárda által. 2. Hymnusz. 3. ünnepi beszéd, tartotta dr. Simonovics községi orvos. 4. Petőfi képének megköszoruzása. 5. Előrel szavalat. 6. Szózat. 7. A magyar lányhoz szavalat, Végül Szózat. Az ünnepély a közönségnek rendkívül nagy érdeklődése mellett igen szépen, lélekemelően folyt le. Este nagy fátklyásmenettel rendezett a két társaság, mely a Szt.-Iván ifjúsági helyiségéből a Polg. Olvasó egylet helyiségeibe vonult. Itt Nagy János tartott lelkes ünnepi beszédet, melyre ismét dr. Simonovics felelt az ünnepély mindvégig emelkedett hangulatban folyt le.

— **Márczius 15-ike Kis-Kéren.** A Kis-Kéri olvasóegylet is — írja ottani tudósítónk, — lelkesen ünnepelte meg márczius idusát. — Az egylet elnöke; Koch József lelkész gyönyörű ünnepi beszédben méltatta a nap jelentőségét, kegyelettel emlékezett meg 1848 márczius 15-ének szereplőiről, s kiemelve e nap békés uton elért vívmányainak nagy horderejét, hazaszeretetre és a közügyek iránti áldozatkészségére buzdította a nagy számban megjelent egyleti tagokat. — Meszszik Péter tanító nagy hatású szavalta el az egyleti elnöknek erre az alkalomra írt odáját, mely újabb bizonyosságul szolgált azon különben általános ismert ténynek, hogy az egylet érdemű elnöke nemcsak szónok hanem a költői tollnak is koszorura érdemes mestere. Az ezután következett társasvacsora a legemelkedettebb hangulatban folyt le s csak a korai hajnali órákban ért véget.

— **Márczius 15-ike Uj-Verbászon.** Mozsárlövések jeleztek a szabadság ünnepének 50-ik felvirradását. A közönség zsufolásig megtöltötte a kaszinó tágas helyiségét, melyek az ünnepély színhelyéül szolgáltak. Az ünnepélyt a dalárda nyitotta meg, remekül előadott nemzeti dalunkkal a Hymnussal. Ezután Lackner Fülöp casinói elnök méltatta a nagy idők nagy eseményeit gyönyörűen kidolgozott és nemes hévvel előadott ünnepi beszédben. Stock Karoly pedig a szabadságharcz lefolyásáról tartott sikerült felolvasást. Utánna Keinselé Miksa ref. lelkész tartott képletében, hasonlatokban egyaránt gazdag a hazaszeretet meletől áthatott beszédet mely a hallgatóság körében óriási lelkesedést keltett. E beszéd hatását csak fokozta Krámer Márton szavalata mely renetikus tapsviharra ragadta a hallgatókat, A „Nemzeti dal” lelkesítő szakaszainak elhangzása után Róth Aladár lépett az emelvényre és fordulatokban, jellemzésekben igen változatos beszédben 1848 és az 1898 márczius idusaiközött vont párhuzamot a mit a közönség szintén lelkes eljenzéssel jutalmazott. Majd Mamuzsits I. szavalta a „Szt.-nyomok” című hazafias verset, a mire a dalárda rázendített a „Szózat”-ra és ezzel az ünnep délutánra be is fejeztetett. Az ünnepély befejeztével az ifjú tánczmulatságra gyülekezett. Este nagy fátklyásmenettel végig a város főutczáin, melyen óriási közönség vett részt.

— **Márczius 15. B-Monostorszezen.** Márczius 15-ét a b. monostorszezi olvasókör diszközgyűléssel és társasvacsorával ünnepelte meg. Az esti 7 órára kitűzött közgyűlésre a tagok hozzátartozóikkal szép számban jelentek meg. A gyűlést Gubjitz Kálmán, a kör elnöke nyitotta meg. Leikes beszédében az 1848-ki márcziusi eseményeket domborította

ki. A gyűlés tárgyát, a jubiláris emlékek jegyzőkönyvébe való iktatása képezte. A nagy nemzeti ünnep fontosságát méltató emléksorokat Fürst Salamon, a kör jegyzője terjesztte elő, mit a közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadott. A gyűlés után a kör tagjai a Hymnust énekelték. S míg az izes halászlét felhordták, a zenészek a szebbnél-szebb Kossuth-nótákra gyújtottak. A hivatalos tosztokkal fűszerezett vacsora után felváltva tánc és ének tarkította és tette élvezetessé a kedves mulatságot a mi a késő hajnali órákig kinyulott.

— **Márczius 15-ike Kulán.** Az ünnepély lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk. Márczius 14-én este harsogó zenekísérettel mellett óriási fátylásmenet járta be a községet. E körmenetben melyben az egyesületek saját zászlók alatt testületileg vettek részt, 240 fátyla lángjainál több mint 4000 főnyi közönség vett részt. A körmenet elindulása előtt a városháza udvarán, a hova persze a nagy ünneplő közönségnek a fele sem fért be, a «Kulai Dalárda» és a «Kulai Iparos Dalárda» együttesen elénekelték a Szózatot, mire Csajági Bernát szép beszédben méltatta az ünnep jelentőségét: Felkes éljenzés kísérte ünnepi beszédét, mire megindult az óriási menet lassan, méltóságosan, a Szózat és Hymnus lélekemelő hangjai mellett. Másnap harangok zugása, taraczkok durrogása, trombiták harsogása hirdették a ritka ünnep beköszöntét. A rom. kath. templomban Dr. Hoffmann Károly apátplébános püspöksüveggel és fényes segédlettel czelebrálta az ünnepi misét. Délután 3 óraker kezdődött a tulajdonképeni jubileumi ünnepély. Az ünnepélyhez ismét harsogó zenészek mellett vonultak fel összes egyleteink zászlók alatt. Az ünnepélyt ismét a dalárda nyitotta meg a Hymnus élnekésével, amit az óriási közönség lelkes éljenzéssel jutalmazott. A Hymnus kedves accordjainak elhangzása után Dr. Récsi Ede lépett az emelvényre, kinek minden szava szikrázott a hazaszeretet tüzeitől. Este bankett volt hol a szép felköszöntőkben nem volt hiány.

— **Márczius 15. Torzsán.** Torzsa községe imponáns módon ünnepelte meg márczius idusának 50 éves évfordulóját. Az ünnep elbestéjén a község lobogódiszt öltött ünnepi harangzugás és mozsárlövészek hirdették az ünnep beköszöntét. Zenészek ébresztette fel a lakosságot szendergő álmából, mely előtt az agg honvédek vitték a magyar czimeres zászlót. D. e. 8 óraker először a ref., azután az ev. templomban tartott ünnepi istentisztelet amelyeken a lelkesek méltatták e napot. Délután 2 óraker népgyűlés, felvonulás zenészővel a község-házhoz, a hol a polgári dalkör hazafias dalt énekelt. Erre Hamel Adolf tanító, lelkesedéssel előadott hazafias beszédet tartott. Utána id. Machner Fülöp az 1848-iki eseményeket és Torzsa veszedelmét ecsetelte. Erre a dalkör ismét hazafias dalt énekelt. 3 óraker »Haladó kör« tartotta meg ünnepélyes diszgyűlését. A Hymnus élnekése után Dr. Tessényi Pál, elnök szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést, átadván a szót Krug Lajos tanítónak, ki lendületes, magas színvonalon álló, hazaszeretettől lángoló beszédet tartott, melylyel a közönséget egészen elragadtatta. Ezután Hettesheimer Péter tanító elszavalta a »Talpra magyart« mire elnöki zárszóval a diszgyűlés befejeztetett. A Népnépep befejeztével Kármán

Pál ref. lelkész indítványára a még életben levő Perczel Mór tábornoknak Bonyhádra üdvözlő távirat küldetett, azon okból mert 1848-ban szerbek által feldúlva készült Torzsa községet megmentette. Este a casinó által a Feller féle vendéglőben rendkívül sikerült táncmulatságot rendezett melyen a vidékről is sokan vettek részt.

— **Megyei közgyűlés.** A vármegye egyetemét képező törvényhatósági bizottság folyó hó 29-én fogja a rendes tavaszi közgyűlést megtartani, ezt megelőzőleg 24 és 27-én az állandó választmány fog ülésezni.

— **Pótadó az árnyah részére.** 3%-os pótadót, melyet a vármegye árva-szeretethez felépítésére szándékoznak kivetni a belügy-minister jóváhagyta s úgy ezen határozat jogerős.

— **Beniczkiné B. Lenke Szabadkán.** Hirneves, előkelő vendége lesz e hó 26-án Szabadkának. Nagy irónök kinek jeles nevét a külföld is ismeri, Beniczkiné B. Lenke lejön Szabadkára azon alkalomból, hogy a helybeli színtársulat Ebergényiné jutalomjátékául Beniczkiné egyik legjobb színdarabját a „Jávör Mártha“ adja elő. Városunk igen érdeklődik az érdekes látogatás iránt. A „Fehérkeszt“ egyesület nótájai ünnepélyesen fogják fogadni a kitűnő irónőt Birkáss Gyuláné elnökön vezetése alatt. Mint halljuk számos fővárosi előkelő író és irónő is vendége lesz azon alkalommal városunknak. A nagyközönség is szép ovációkban fogja részesíteni Beniczkiné Bajza Lenkét, ki a magyar írói gárdának egyik legmunkásabb, legkitűnőbb tagja. A hirneves irónőn kívül Danieon Leó zeneművész és Bekits Gusztávné férjével együtt ugyanekkor vendége lesz városunknak.

— **Országos tornaverseny Szabadkán.** Emeltettük, hogy a középiskolai tanulók a közoktatásügyi miniszter rendelete folytán az idei tornaversenyeket Sopronban, Szatmárott Aradon és Szabadkán fogják megtartani május 29-én esetleg 30-án. Szabadkán lesz a szegedi, budapesti és budapestvidéki iskolák tornaversenye amelyen mintegy 3000 tanuló fog résztvenni. A költségek fedezése czéljából minden egyes kerületi főigazgatónak, kinek tankerületében tornaverseny lesz, az állami költségvetés terhére hat, hatszáz forintot bocsátott rendelkezésére, ez azonban vajmi kevés s a hiányzó költségeket azon város közönségének kell pótolni, ahol a verseny megtartva lesz, ezen czélra minden város készséggel fog áldozni. Szabadkán megtartandó versenyek adminisztratív ügyeinek ellátásával Dr. Platz Bonifác tankerületi főigazgató van megbízva, aki már érintkezésbe is lépett Haverda igazgatóval és Mamuzsits polgármesterrel azon czélból, hogy a verseny rendezőbizottsága megalakításék.

— **Halálozás.** Kovács Birkás József bizottsági tag f. hó 18-án déli 12 óraker 63-ik évében jobblétre szenderült. Az elhunyt hült teteme márczius hó 20-án délután 4 óraker a bajai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra fog tételni.

— **Közvacsora.** A szabadkai pinczér egylet f. hó 17-én este a Nemzeti Kaszinó földszinti termeiben sikerült zártkörű közvacsorát rendezett. A nagyszámu szép közönséget Szilágyi Lajos üdvözölte, azután Somogyi.... szép ünnepi beszédben mondotta el a nap történetét. Nagy éljenzés után Boros Ferencz a Talpra Magyar-t szavalta el nagy lelkesedés között. Szilágyi Lajos zárobeszéde után,

melyet Kossuth apánknak emlékére mondott s melyet viharos éljenzés követett, kezdődött a tánc mely kivilágos kivraddig tartott.

— **Tűz. F. hó 16-án este 9 óraker VIII. kör Kelet-utca 462. h. sz. alatt Mikuska Vincze tulajdonát képező 18 m. hosszú nád-dal fedett lakóház ismeretlen okból kigyuladt, s összes melléképületeivel leégett. A kár 350—400 frt. 3000 frt erejéig biztosítva volt.**

— **Palánkán a „Mezel asztaltársaság“** e hó 10-én este a casinóban zártkörű „kedélyes estélyt“ rendezett, a mely minden várokozást fölülmulva fényesen sikerült. Éjjel után mulattató előadások következtek. — Pechán József vig kuplékat énekelt, utána Büchler Róbert ur elmesélte Antalitz Hugó urral tett Afrikai utazását s krokodilus vadászkalandjait. Azután pedig Pechán József és Schreiber Ferencz urak mint zenebohócok léptek fel, óriási tetszést arattak. Az estély jövedelme a Mezey szobor alapra lesz fordítva.

— **Garázdálkodó farkasok.** Gilicze Márton kelebjai pusztai lakos, tegnapelőtt az estéli órákban vígan ergette a bodor füstöt gondülő pipájából, mire birkáinak rémséges bégetése, s a kutyák dühös ugatása vonták magukra a figyelmét. Előbb bement puskájáért, s elindult az akol felé. Nagyámulatára még a pipa is kiesett a szájából — látja, hogy 2 ordas rabolt el, minden engedelme nélkül 2 bürgét. Mire ámulatából felocsudott, a bestiák már eltűntek. A »Nimrod« vadász társaság figyelmét felhívjuk a toladók bestiákra.

— **A jó czimborák.** Gulyás József szállási jómódu gazda, valami ügyes-bajos dolog végett bejött a városba. Este pedig betért egy külvárosi korcsmába egy-két fityókra. Már jó hangos volt az atyafi, s hogy legyen a ki segítsen neki a danolásban, hozzá szegődött két suhancz. Az atyafi ugylátszott örült az új ösmerettségnék, mert egyre hozatta a fityók pálinkákat, minek a vége az lett, hogy az atyafi elaludt az asztalon, a czimborái pedig kivették zsebéből a tárczáját, s emlékül magukkal vitték.

— **Goromba vendég.** Ó-Becsén vasárnap Szedmákov Gyíró erősen beszélve ment haza felé, de utjában betért még Bózsits korcsmájába s miután már nem tudott szólni jelek által akarta megértetni. A nagy hadonázásban a lámpába akadt, s azt elfújta, s „szabad a csók“ ot akart ugy látszik játszani, de a korcsmárosné kikelt az eljárás ellen, mire Szedmákov gorombáskodni kezdett, az asszonyt ütlegelni kezdte. A goromba vendéget a korcsmárosné feljelentette a rendőrségnél.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét, hogy az osztálysorsjátékon kihuzott, s a Kunetz Mór helybeli czégnél vett osztálysorsjegyek számaikat lapunk azonnal a húzások után a hirdetések között Kunetz Mór hirdetése rovatóban közölni fogja.

— **A gazdaközönség figyelmét felhívjuk** a Sipócz István pécsi gyógyszerész által labdac alakban készített egérméregre, mely biztosan pusztítja az elszaporodott mezei egereket. Több év óta számos uradalom, gazdaság és község a legjobb sikerrel használja. Egy postacsomagot (circa 5 kgr.) 3 frtért, 100 kgrt 45 frtért küld Sipócz István gyógyszerész Pécsen Hiteles tapasztalatok szerint 1 holdat 1—2 kgr. (10—20 ezer labdac okvetlen kipszítja.

IRODALOM.

— 1848. A mai postával kaptuk a Jókai-Bródy-Rákosi szerkesztette Ezernyolczáz-negyvennyolcz 12—15 füzetét. E négy füzet valóságos kincsébánya a szabadságharcra vonatkozó események illusztrációinak, a hősök ereklényeinek. Szabadságharcunk egyik fontos tényezőjével, a guerillákkal találkozunk bennök. Néprajzi szempontból is igen nevezetesek ezek a képek. Itt van Rózsa Sándor arczképe is, s egy legény az ő csapatából. Azonkívül Jókai Mór levele Kossuthoz Rózsa Sándorról fak szimileben, továbbá Greguss Imre kitűnő festményének jó reprodukciója: Guerilla harcza vasasnémettel. Itt van aztán Kossuth imája a kápolnai csatater halottai felett. Erről a jelenetről két kép is van, s hozzá kitűnő szöveg, mely az ima eredeti szövegét, s egyuttal történetét is adja. A XV. füzetről teszünk még egy pár szót, melyben a radikál párt programja van hasonmásban, Kossuth kormányzóvá választása, s kitűnő néprajzi képek az orosz seregről. A könnyvet nem ajánlhatjuk eléggé a közönségnek. Reméljük, megtalálja az mindenütt a maga helyét, legkivált most, a nagyszerű esztendő ötvenéves fordulóján. — A könyv különben már teljes és kész, s aki akarja, kötetben is megrendelheti. Ára füzve 9 frt, diszkötésben 12. velinapíron 15. Megrendelhető Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaságnál Budapest, Váci u. 1.

— Magyar könyvesház. Ifj. Nagel Ottó kiadásában a napokban egy pártolásra méltó hazaffias vállalat indul meg. Böngérfi János tanár ugyanis a magyar irodalomtörténetet kívánja ponyvára vetni. Azt hisszük Böngérfi avatott tolla most eltalálja majd az utat a nép szívéhez és eszéhez. A rossz, káros ponyvairodalmi terméket helyes jóra való munkácskával kiszorítani: olyan feladat, melyet egyes kiadók a maguk erejéből meg nem oldhatnak. Az egész társadalomnak, a hatóságokat sőt a magas kormányoknak is segítség kell nyújtaniok és cél elérésére. Az egyes füzeteket a középiskolai tanuló ifjúság is haszonnal olvashatja. Ezáltal a tanár és tanuló munkája egyaránt meg van könnyítve mert mire a tanuló a tulajdonképeni irodalomtörténet tanulásához fog: már jobbra ismerős a földolgozandó anyaggal. A vállalat „Magyar Könyvesház” czimben indul meg s egyelőre három füzet jelent meg. A füzetek címei: „Tinódi Lantos Sebestyén”, „Illosvai Selymes Péter”, „Szlágyi Mihály és Hajmási László története” Az egyes füzetek ára 3 fr 6 kr., kapható ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében VIII. kerület Múzeum körút 2 szám.

SZÍNHÁZ.

Rafaél. Váradi Antal színművében Stella szerepét választotta jutalom játékaul *Hatala Györgyike* f. hó 17-én volt a jutalom játék májdnem üres ház előtt. A saison végén vagyunk a közönség teljesen kimerült talán, ennek tulajdonítjuk, hogy Hatala jutalomjátékára oly kevesen jöttek el. A fiatal művész, kit tisztelői két babékoszoroval, virágbokréttával és öt szebbnél szebb virágkosárral lepték meg — fényesen igazolta azt a véleményünket, hogy társulatunknak egyik legjobb tagja. Daczára az üres háznak ami hát egy kezdő színésznőt bizonyára nagyon lehangolhat, mindvégig kitűnően játszta meg szerepét. A közönség negyedik felvo-

násbeli nagy jelenetében nyílt színen zajosn megtapsolta és felvonások után többször hívta a lámpák elé *Kalmár* Rafaelje tökéletes volt. A többi szereplőkről sajnálattal kell feljegyznem, hogy szerepeiket nem tudták.

— A „négy évszak” Szabadkán. Hevesi József és Hetényi Béla a budapesti Nemzeti színházban oly rendkívüli nagy sikert aratott bájos »Idylyje«, melyet már olasz és németre is lefordítottak, legközelebb színházunkban is színre kerül. Derék ügybuzgó igazgatónk ugyanis a színidényi piele de resistanceának megszerezte a »Négy évszak«-ot e rendkívül érdekes és bájos Idyit, mely az eddigi frivol vigjátékok után mint egy jótékony balzsam hat kedélyünkre, s az ő hangulatos és az életből vett legbájosabb poézisével még az öregek szívében is rezgésbe hoz egy-egy érző hűrt és vissza varázsolja emlékübe életük legszebb tavasz korát! Mindenki saját élettörténetét látja ideálisálva e darabban, s az ifjúság mint egy átszemlélve erőt nyer és buzdítást a jövőre, Oly varázsszal van a darab mindenkire, hogy még a legridegebb kebel is egy órára ideális lett s nagyon sokáig nem tudja elfelejteni azon estét, mikor ifjúságának legszebb álmait látja elvonulni szemei előtt a színpadon, a két műszerepet a Csizér pár fogja játszani, kik az utóbb időben bizonynyára azért játsztak oly keveset, hogy e nagy tanulmányt igénylő szerepekre készülhessenek s így hisszük, hogy remekelni fognak. Hetényi Béla a szerzők egyike szerkesztőnkét levélben tudatta, hogy mindketten lejönnek az előadásra.

2212/1898. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai takarékpénztár és népbank és csatlakozott társa végrehajtatonk Schwimmer Mór és neje Herczegh Eleuora végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében, a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbíró) területén lévő Szabadka város határában fekvő a szabadkai 12440. sz. betétben A † 1992 hrsz. végrehajtást szenvedettek nevében álló III. körű 440 ö. i. sz. lakház és 274 öles udvar telekre, 1200 frt kikiáltási árban elrendeltetik annak megjelölésével hogy a megajánlott 440 frton alul az ingatlan eladati nem fog magasabb ígélet hiányában az utó ajánlatot tevő fog árverési vevőnek tekintetni és ha a vételár a fenti 440 frton felül annyival többet nem tenne ki mint a mennyit az utóajánlati árverési költségei kitesznek az utóbbiakat is utóajánlat tevő tartozik viselni elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi áprills hó 16-ik napján délelőtti 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 120 frtot illetve 10 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban és értelmében jelzett árfoylammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt keft igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában ki-

jelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. tez. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges e helyezeséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni.

Szabadkán a kir. tszék mint telekkönyvi hatóság 1898. márczius hó 8-ik napján.

Dr. Eperjesy Béla,
kir. tszéki bír.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy

asztalos gyáram

ujjonnan gőzre berendeztem. Minden e szakmába vágó munkákat u. m. épület munkákat nagyobb mennyiségben jutányos ár mellett eszközök.

Költségvetések és rajz ingyen és bérmentve ildetik.

Brauchler János

épületasztalos gyár

146 2-5

Szabadka Vesselényi-utca 403. sz

A MAUTHNER-féle hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett
csomagokban, a törvényesen

138. 7-15 bejegyzett

medve-védjeggyel

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés tavolaj 2-5-20 cm.

Talaj minőségére jól trágyázott!

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: Ende Sep-tember.

Pflanzweite: 15-20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

valamennyi nagyobb
fűszer és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csak olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, mely csomagok ragasztva, la medve ábrával és a Mauthner névvel jeölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja,

GLÖCKNER JÓZSEF
VEGYTISZTÍTÓ és MŰFESTŐ INTÉZETE
SZABADKÁN

RUDICS-UTCZA FEHÉR FÉLÉ HÁZBAN.

Tisztításra elfogad mindennemű férfi női és gyermek ruhákat, bál- és színházi jelmezeket, egyenruhákat, himzések és prémezeteket stb. Továbbá ajánlom műfestő intézetemet mint különlegességet, színehagyott ruhák átfestésére és mintázására.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Vállalatok: Szeged, Temesvár, Eszék, Ujvidék és Makón.

Becsés rendeléseit kérve

tisztelettel

Glöckner József.

KARKOS ÉS TÁRSA

ezelőtt **HORVÁTH ANTAL**
DELIGYÜMÖLCS ÉS CSEMEGE KERESKEDÉS
SZABADKA RUDICS-UTCZA 10. SZ.

Ajánlunk minden fajtájú déli gyümölcsöt u. m. Mandarinokat, narancsot, citromot, francia csemege mandolát, paradót,ogyorót, boszniai valamint bordeauxi aszalt szilvát.

Halmemüekből, ruszlikat, sprottnit, angolnát, ajokát, tengeri pisztrángot, ajoka gyűrűket, olajban és caviárt.

Husmemüekből prágai sonkát és császárhust, nyersen és kifőzve, mortadelát di Bolgnia, veronai szalámit, továbbá minden fajtájú theát, theasüteményt, görcei gyümölcsöt stb. stb.

Együttal bátorkodunk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy bankettekhez, házimulatságokhoz stb. stb. gardíneitök, valamint olasz salátát a legolcsóbb árak mellett, s a legizlésebb, valamint elegánsan arangirozva a házhöz szállítunk.

Minél számosabb megbízásért esedezőnk kiváló tisztelettel

74 26-50 **Karkos és Társa.**

!!E század legújabb csodája!!

Szabadkán pár nap mulva **látható lesz** egy **8 éves** fiu, ki **145 cm.** magas, mellbősége **112 cm** és súlya **105** klgr.

Amilyen csodát még sehol a világon nem láttak és **világkörüli utját itt Szabadkán fogja megkezdeni.** Bővebbet a falragaszokon.

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy sokoldalú kivánságnak megfelelően, hosszú utánjárásom után sikerült teljesen megbízható termelőktől

hamisítatlan valódi borokat

beszerezni, azokkal közjegyzőileg oly megegyezésre jutni, hogy csakis általam árusíthatják terméseiket

Ezen körülményekbe jutatt, miszerint az igen t. vevőim részére kitűnő magyaradi, érmeleki, baranyai, szilvási fehér és vilányi vörös és siller borokat 1 literes és 1/2 literes üvegekben majdnem **beszerzési árban** árusíthatom.

Kedvezményes árak.

Magyaradi borok
Malatinsky Sándor úr új szőlők 1895. évi termése 1 liter **36 kr** Mala György úr 1894. évi termése 1 liter **40 kr.**

Érmelleki borok.
Bárany István úr 1895. évi termése 1 liter **40 kr.**
Topoly György úr 1894. évi termése 1 liter **50 kr.**

Baranyai borok.
Kenéz István úr 1896.

Különle és elsőrendű czukorkákat u. m. selyem cukorkák nagy választékban, chocalde marczipán, csemege és különféle gyümölcs zü czukorkák. Halmemüekben u. m. Kiváló finoman páczolt kövér skót hering, Kelet tengeri páczolt hal, oroszka, angolna, szardínia és szardella olajban, Pisztráng páczolta és aszikkal, hírneves Bismark hering, fűszerezett páczolt halak, óriási páczolt és füstölt arabs hering.

Szives megrendeléseit kérve, maradtam kiváló tisztelettel

143 6-10

SUGÁR MANÓ.

Gálffy-féle ház Rudics-utca.

évi termése 1 liter **32 kr.**

Bárdy Lajos úr 1895.

évi termése 1 liter **36 kr.**

Vilányi vörös ó.
késői szüretelés. Sárközy János úr 1890. évi termése 1 liter **60 kr.**

Vilányi vörös bor
Sárközy János úr 1895. évi termése 1 liter **50 kr.**

Szilvási aszú
Gábor Sándor úr 1890. évi termése 1 liter **60 kr.**

!! 5 üvegen felül házhöz szállítom!!

Ajánlja továbbá dusan és és kiváló friss minőségben felszerelt déli gyümölcs csemege és kiváló finom czukorka raktárat u. m. malagaszöllő, francia és belföldi datolyát, czukrozott gyümölcsöt héjas és olasz mandolát mazsolát, egf. aszalt szilvát olasz és Görcei füget, narancsot és citromot. Legf. teasütemények, teát és rumot. Különle és elsőrendű czukorkákat u. m. selyem cukorkák nagy választékban, chocalde marczipán, csemege és különféle gyümölcs zü czukorkák. Halmemüekben u. m. Kiváló finoman páczolt kövér skót hering, Kelet tengeri páczolt hal, oroszka, angolna, szardínia és szardella olajban, Pisztráng páczolta és aszikkal, hírneves Bismark hering, fűszerezett páczolt halak, óriási páczolt és füstölt arabs hering.

Bank
és váltó üzlet
Szabadkán.

KUNETZ MÓR

Bank
és váltó üzlet
Szabadkán.

Telefon értesítés szerint főgyűjtődémből eladott osztálysorsjegyekből t. hó 18-án 19-én a következő számok huzattak ki:

11261 **2000** kor., 40095, 84885 **1000** kor., 80114 **500** kor.
2754, 3701, 3717, 3720, 5278, 9736, 10219, 12936, 12937, 12941,
13889, 21040, 21050, 24079, 24099, 29747. 31472, 36485, 36539,
37379, 37391, 40083, 40100, 51863, 57555, 57556, 57563, 59451,
62765, 70020, 80111, 80343, 80349, 84895, 87331, 87341, 92201,
93694.

Egyenként **200** Koronával.

Sorsjegyek a II. sorsjátékhoz kaphatók.

Minthogy a főnyeremények és jutalom a szerencsekerékben vannak, vételsorsjegyek vásárlása ajánlatos és kaphatók nyolczad 10 frt, negyed 20 frt, egész 40 frt

Kisorsolt sorsjegyeket ujjakkal felcserélek és így a továbbjártás lehetősége.

Vidéki megrendelések portómentesen.